

Внесок професора Владислава Федоренка у формування науково-методичних засад судової експертизи у сфері інтелектуальної власності

Наталія Кісіль

провідний науковий співробітник, Київське відділення, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Міністерства освіти і науки України, м. Київ, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1097-360X>; e-mail: kisil_n@ukr.net

Публікацію присвячено дослідженню наукового внеску доктора юридичних наук, професора Владислава Федоренка у формування науково-методичних засад судової експертизи у сфері інтелектуальної власності.

Ключові слова: *судова експертиза; інтелектуальна власність; експерт; експертиза у сфері інтелектуальної власності; методичні засади.*

The Contribution of Professor Vladyslav Fedorenko to the Formation of Scientific and Methodological Foundations of Forensic Expertise in the Field of Intellectual Property

Nataliia Kisil

The publication is devoted to the study of the scholarly contribution of Doctor of Law, Professor Vladyslav Fedorenko, to the development of the scientific and methodological foundations of forensic examination in the field of intellectual property.

Keywords: *forensic examination; intellectual property; expert; intellectual property forensic examination; methodological foundations.*

Експертиза у сфері інтелектуальної власності (як окремий вид судової експертизи) почала свій розвиток у 2002 р., коли наказ Міністерства юстиції України від 17.01.2002 р. № 4/5 (на реалізацію положень Указу Президента України «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні») додав до дод. 4 «Перелік основних видів судових експертиз та експертних спеціальностей, за якими присвоюється кваліфікація судового експерта фахівцям науково-дослідних інститутів судових експертиз Міністерства юстиції України» до Положення про експертно-кваліфікаційні комісії

та атестацію судових експертів новий вид судових експертиз — «експертиза, пов'язана з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності» (станом на сьогодні наказ Мін'юсту від 17.01.2002 р. № 4/5 утратив чинність).

Із метою розвитку нового напрямку судової експертизи за розпорядженням Кабінету Міністрів України у грудні 2004 р. створено нову державну спеціалізовану установу — Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (далі — *Центр*). Директором Центру призначено відомого фахівця

в галузі інтелектуальної власності — Петра Павловича Крайнева, який у період становлення судової експертизи у сфері інтелектуальної власності зробив вагомий внесок у формування її науково-методичних засад.

У липні 2016 року директором Центру призначено Владислава Леонідовича Федоренка, доктора юридичних наук, професора, доктора габілітованого наук правничих (*DrHb*), нострифікованого в Польській академії наук. До початку роботи в Центрі наукові інтереси Владислава Федоренка були зосереджені переважно на проблемах теорії права, конституційного й адміністративного права, державного управління. Перше видання підручника «Конституційне право України», підготовленого ним у співавторстві з В. Ф. Погорілком, у 2007 р. відзначено Премією імені Ярослава Мудрого.

Із початком здійснення судово-експертної діяльності наукові інтереси професора Владислава Федоренка поширилися на дослідження проблем правової охорони об'єктів інтелектуальної власності й на формування науково-методичних засад судової експертизи у цій сфері.

Під керівництвом В. Л. Федоренка розроблено низку методик і методичних рекомендацій, зокрема: «Методика проведення експертних досліджень літературних творів наукового характеру» (2019), «Методичні рекомендації щодо застосування програмно-апаратних комплексів / спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення запозичень (ознак) плагіату у літературних,

художніх та наукових творах» (2021), «Особливості проведення експертних досліджень, пов'язаних з етикетками» (2021) та ін.

У науковому доробку професора В. Л. Федоренка в галузі судової експертизи на особливу увагу заслуговують статті: «Судова експертиза з питань інтелектуальної власності: генезис, поняття, класифікація та система» (у співавторстві з Л. П. Тимощик) [1], «Торговельні марки як об'єкт судової експертизи з питань інтелектуальної власності: походження та методичне забезпечення» (у співавторстві з В. В. Коваленко, Н. М. Ковальовою) [2], «Питання ідентифікації позначень, що використовуються для індивідуалізації товарів, послуг та учасників цивільного обороту, та які є об'єктами порівняння при проведенні експертного дослідження торговельних марок» (у співавторстві з О. В. Скрипнюком, О. А. Фоєю, Т. М. Чабанець) [3], «Зображення чи імітація торговельною маркою Державного Герба України та інших гербів: поняття, об'єкти і їх ознаки, питання, стадії експертного дослідження та їх зміст» (у співавторстві з Т. М. Чабанець та О. А. Фоєю) [4], «Особливості перекладу термінології судової експертизи об'єктів права інтелектуальної власності в Україні: питання теорії та практики» (у співавторстві з О. Г. Гнедковою) [5].

Із метою обговорення актуальних проблем теорії, історії, методології та практики судової експертизи з питань інтелектуальної власності, а також для аналізу наукової спадщини фундатора Центру — Петра Павлови-

ча Крайнева, у 2017 р. за ініціативою Владислава Леонідовича Федоренка започатковано науково-практичну конференцію «Проблеми теорії та практики судової експертизи з питань інтелектуальної власності». Починаючи з 2018 р., на знак ушанування наукового доробку П. П. Крайнева, конференцію проводять під назвою «Крайнівські читання». До участі в ній щороку активно долучаються фахівці в галузі судової експертизи з Вірменії, Польщі й інших країн, що активізує міжнародну співпрацю із розроблення підходів до виконання експертних завдань, пов'язаних з об'єктами права інтелектуальної власності.

У 2018 р. за активної участі В. Л. Федоренка засновано електронне наукове періодичне видання «Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління», окремі рубрики якого присвячено питанням криміналістики, судової експертизи, зокрема й судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності. Видавцями журналу є заклад вищої освіти «Міжрегіональна Академія управління персоналом» і Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України. У 2019 р. це видання ввійшло до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б».

У 2019 р. під керівництвом В. Л. Федоренка видано науково-методичний посібник «Судова експертиза об'єктів права інтелектуальної власності в Україні» [6], а у 2022 р.— його друге видання. У посібнику розкрито, зокрема, наукові основи сутності, змісту, гене-

зису й системи судової експертизи об'єктів права інтелектуальної власності в Україні; визначено предмет експертиз за різними спеціальностями у сфері інтелектуальної власності, основні терміни й об'єкти, що підлягають дослідженню, а також основні завдання та типові питання, які ставлять на вирішення судового експерта.

У межах коротких тез неможливо висвітлити весь обсяг наукових здобутків професора Владислава Леонідовича Федоренка, який залишив наукову спадщину з понад 550 публікацій. У цих тезах ми приділили увагу окремим науковим працям, виданим у період керування ним Науково-дослідним центром судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України. Останні місяці свого життя Владислав Федоренко присвятив роботі на посаді заступника директора — завідувача Київським відділенням Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України. У цьому контексті особливо-го значення набуло започаткування щорічної Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання судової експертизи і криміналістики» («Федоренківські читання»), присвяченої вшануванню пам'яті та дослідженню наукового доробку цього видатного вченого.

Перелік джерел посилання

1. Федоренко В. Л., Тимошик Л. П. Судова експертиза з питань інтелектуальної власності: генезис, поняття, класифікація

- та система. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2019. № 1 (3). С. 11—52. DOI: 10.32689/2617-9660-2019-3-1-11-52 (дата звернення: 15.08.2025).
2. Федоренко В. Л., Коваленко В. В., Ковальова Н. М. Торговельні марки, як об'єкт судової експертизи з питань інтелектуальної власності: походження та методичне забезпечення. *Там само*. 2022. № 1 (19). С. 15—29. DOI: 10.32689/2617-9660-2022-1(19)-15-29 (дата звернення: 15.08.2025).
  3. Федоренко В. Л., Скрипнюк О. В., Фоя О. А., Чабанець Т. М. Питання ідентифікації позначень, що використовуються для індивідуалізації товарів, послуг та учасників цивільного обороту, та які є об'єктами порівняння при проведенні експертного дослідження торговельних марок. *Там само*. 2021. № 5 (17). С. 67—95. DOI: 10.32689/2617-9660-2021-5(17)-67-95 (дата звернення: 15.08.2025).
  4. Федоренко В. Л., Фоя О. А., Чабанець Т. М. Зображення чи імітація торговельною маркою Державного Герба України та інших гербів: поняття, об'єкти і їх ознаки, питання, стадії експертного дослідження та їх зміст. *Там само*. 2021. № 4 (16). С. 25—46. DOI: 10.32689/2617-9660-2021-4(16)-25-46 (дата звернення: 15.08.2025).
  5. Федоренко В. Л., Гнедкова О. Г. Особливості перекладу термінології судової експертизи об'єктів права інтелектуальної власності в Україні: питання теорії та практики. *Там само*. № 3 (5). С. 11—32. DOI: 10.32689/2617-9660-2019-3(5)-11-32 (дата звернення: 15.08.2025).
  6. Тимощик Л. П., Кісіль Н. В., Ковальова Н. М., Голікова О. В., Чабанець Т. М. та ін. Судова експертиза об'єктів права інтелектуальної власності в Україні : навч.-метод. вид. / за ред. проф. В.Л. Федоренка. Київ, 2019. 88 с.